

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) וַיֵּצֵא כח: סוכה מ. מגילה ז: ז"ק קכ.], (ב) כחונות דף לא: (ג) קדושין עמ. (ד) עי' תוס' פסחים כד. ד"ה הא, (ה) [עי' תוס' זבחים מה. ד"ה דומיא], (ו) יבמות עו. ועי' תוס' שם עט. ד"ה ונתינים, (ז) יח., (ח) פסחים כד. עיי"ש, (ט) ויקרא יז ז, (י) כריתות ה., (כ) לקמן יט., (ל) [שם פד.], (מ) ויקרא דבורא דחובה פרשתא יא וכן במעילה יח.; (נ) ויקרא יא מא, (ס) לקמן כ. סנהדרין פג.; (ע) סנהדרין פג., (פ) יומא עב., (ץ) יומא מז ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לנס לכל זריכס. י"ב ע"ל דף ט ע"א דדרשין ליה למעוטי דוקא לנס ולא לגרים: (ב) במשנה משום שתי שמות וכו': (ג) במשנה והאוכל חלב: (ד) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועי' דאלמנה וגרושה: (ה) שם זא"ד מעשר שני בהדיה: (ו) ד"ה נתינים מן הגבעונים הן ומלקות: (ז) תוס' ד"ה גרושה וכו' דחלושה מיימי לה מוי"ו ואשה גרושה משמע דבא לפרש דחלושה לחודה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' כשהוא אומר ז"ל שזאמר:

תורה אור השלם
(א) וְהָיוּ לָכֶם הָעֵרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֲלֹא וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד עֲמֻדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט: [במדבר לה, יב]

(ב) וְאֵת הָעֵרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָלוֹיִם אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֶפֶשׁ הָרֹצֵחַ וְעֹלֵיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתֵּים עֶרֶ: [במדבר לה, יז]
(ג) וַיֵּצֵא מִעֶמְקֶךָ הָאֵשׁ וּבָקְיוּ עִמּוֹ וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב: [ויקרא כה, מא]

(ד) כִּי בָעִיר מִקְלָטוֹ יָשָׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ: [במדבר לה, כח]

ליקוטי רש"י

וא"א אחוזת אבותיו. אל כבוד אבותיו. ואין לזלוז על כך [שהוא עבד] [ויקרא כה. מא]. א"ל הן ה'דוקין'. אם התרו צון [כתובות לא.]. אשת אחיו. שנתקדשה לו לאחיו וגירסה שאין זה מיתה אלא כרת. וע"ז אשת אחי אביו. שנתקדשה לו וגירסה [שם כט.]. נתיבה. מן הגבעונים והיא אסורה לקהל לדור גזר עליהם כדלממין צננות (דף עח: ועל שם ויתנס יהושע חוטגי עזים ושאצי מים וגו' (יהושע ט) קרי להו נמינים [שם]. א"מנה וגרשה. זא על אלמנה שהיא גרושה. גרושה וח'יצה אינו חייב משום אחת. על שם גרושה הוא חייב על כל חיונים התלוים זה אצל על חלושה לאו דלורייתא אלא דרצנן [שם]. השוחט והמעי"ה בחוץ. נהעלם אחד. חייב על השחיטה ומייצ על העליה, שהן שני גופי עזירה דתרווייהו כתיבי (ויקרא יז) אשר ישמע ואשר יעלה [ובחים קז.]. אב"ז זב"ב. [ילפינן מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימון] שעתידין לתרום וקאמר דלא יתללוש שאסור לאכלס נטיבלס [סנהדרין פג.]. באוב"ז נב"זה וכו'. וכן כל צריה קטנה ללדברי הכל חייב מלקות וכו' [שבועות כא: בד"ה והרי נמלה].

אלו הן הגולין

מעלים^[א] היו. הערים שכר ללוים שרוצחים שוכרים מהם את צתי הדירה: חוזר לשררה שהיה בה. אם היה נשיא או ראש בית אב חוזר לגדולתו כשישוב לעירו צמימת כה"ג: **גב'** מחלוקת בשש. ערי מקלט: **ז"ב**. לרוצחים נאמר והיו לכם הערים למקלט^[א] ושב

מעלים היו שכר ללוים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר לא היו מעלים להן שכר וחוזר לשררה שהיה בה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר **ז** לא היה חוזר לשררה שהיה בה: **גב'** אמר רב כהנא מחלוקת בשש דמר סבר ^(א) לכם לקליטה ומר סבר לכם לכל צרכיכם אבל בארבעים ושתים דברי הכל היו מעלין להם שכר א"ל רבא הא ודאי ^(ב) ^(ג) לכם לכל צרכיכם משמע אלא אמר רבא **ז** מחלוקת בארבעים ושתים דמר סבר ^(א) ועליהם תתנו כי הנך ^(ב) לקליטה ומר סבר ועליהם תתנו כי הנך מה הנך לכל צרכיכם אף הני נמי לכל צרכיכם אבל בשש **י** דברי הכל היו מעלים להן שכר: **י** חוזר לשררה שהיה בה כו': תנו רבנן ^(א) ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב למשפחתו הוא שב ^(ב) ^(ג) ואינו שב למה שהחזיקו^[א] אבותיו דברי ר"י ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו אל אחוזת אבותיו כאבותיו **וכן** בגולה ^(א) כשהוא אומר ישוב לרבות את הרוצח מאי וכן בגולה כדתינא ^(א) ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו לארץ אחוזתו הוא שב ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי רבי יהודה ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו גמר שיבה שיבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן ה'דוקין'. אלו לאו דוקא דתנא ושייר לוקין טוצא אלא תנא חייצי כריתות לאשמועינן דיש מלקות צחייצי כריתות ותנא אלמנה וגרושה לאשמועינן (ד) אלמנה וגרושה חייצ עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו דלא מפרש לאו ידיהו צהדיא וכן הקדש שלא נפדה ואידי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ה) צהדיא דתרוייהו מלקות ידיהו משום מחסרי פדייה וכן צרצן יש דצר חדש: (ו) נתינה. מן הגבעונין היא ומלקות משום לא תתחתן צס^(א) (דברים ז): א"מנה וגרושה. שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר חייצ עליה שתי מלקות: משום שתי שמות. משום שתי אזוהרות ששתיהן מפורשות צמקרא ואזוהרה דתרוייהו קיימא: גרושה וח'יצה. גרושה והיא חלושה אינו חייצ עליה אלא משום גרושה שהחלושה אינה כחוצה אלא מרצוץ מיימתין לה דתניא צקדושין (דף עח.) גרושה אין לי אלא גרושה חלושה מנין ת"ל ואשה: **זמא שאב"ז** את הקודש. אזוהרתו מפרש צגמרא: נותר. כתיב ציה (שמות כט) ושרפת את הנותר צאש לא יאכל כי קדש הוא ואזוהרת פגול נמי מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני

שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שצקדש פסול צא הכחוצ ליתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן^(א) ואזוהרת טמא והצצר אשר יגע בכל טמא לא יאכל^(ב) (ויקרא ז): והשוחט. קדשים צחוצ המעלה קדשים צחוצ אזוהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזוהרת שוחט ילפינן צוצחים צפרק השוחט והמעלה (דף קי.) איכא דליף מלא יצחו עוד וגו'^(א) ואיכא דליף לה מגזירה שוה דהצאה הצאה שוחט ממעלה: **האוב"ז** ביום הבפורים. וליף אזוהרתיה צפרק צמרא דיומא (דף פא.): **המפ"ם** את השמן. העושה שמן צדוגמת שמן המשתה ואזוהרתיה וצמתכונתה לא תעשו כמוהו (שמות ז) וכן צקטורת וצמתכונתה לא תעשו לכם (שם): **והסך** בשמן המשחה. מלאתו שעשה משה צמדצר^(א) דכתיב על צצר אדם לא יסך (שם): **אב"ז זב"ב**. אזוהרתיה מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו (דברים יב) ומועשר ראשון ש"א נב"זה תרומתו. אף הוא טבל: **ומועשר שני ש"א נפדה**. והוא אוכלו חוצ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול צשעריך וגו'^(א) (דברים יב): הקדש ש"א נפדה. אזוהרתו אינו מפורשת כל כך וגראה צעיני דמהכא אתא דתניא (סנהדרין שס) הויד צמעילה רצי אומר צמימה וחכמים אומרים צאזוהרה ואמרי^(א) ^(ב) מאי טעמיה דרצי אחיא חטא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילה ממימה הוא דמעטיה וגזירה שוה כדקיימא קיימא וילפינן אזוהרה דמעילה מאזוהרה דתרומה דכתיב זה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה^(א) מתרומה צתורת כהנים^(א) צגזירה שוה זו: **באוב"ז** נב"זה גרסינן^(א) שהוא חייב. משום שרץ השורץ על הארץ^(א): **גב'** חייבי בריתות קתני. כל חייצי כריתות שאין צון מיתת צ"ד הוזכרו צמשנתנו לענין מלקות ואחד מכל חייצי מיתות צית דין לא הוזכר זה ללקות אם התרו צו למלקות:

פרק שני מכות יג.

מעלים היו שכר ללוים. פי' רוצחים הצאים ודרים שם לריכין להעלות מס וארנונא ללוים דלא תימא גזירת המלך על הלוים לעכצ אותם צעירן: **לכם** ל"ז צרכיכם. דאין לריכים להעלות שום דצר^(א) ללוים: **גב"ר** שיבה שיבה. נראה דהיינו דוקא לרצי מאיר דאצטריך לג"ש אצל לרצי יהודה הא איכא קרא צהדיא גצי רוצח וא"כ הא דקתני לעיל וכן צגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן ה'דוקין הבא על אחותו כו'. תנא ושייר טמא ששימש זר שאכל תרומה^(א) ^(ב) וצעל מוס ששימש אונן מקריצ^(א) מוזה חושן^(א) מכזה גחלת על גצי מערכה^(א) אלא לא חשיצ לאוי גרידי אלא צאזותן שיש צהן חידוש והא דקא חשיצ כריתות דאין צהן מיתת צ"ד לאשמועינן דאע"ג דאיכא כרת לוקין ואין לריך למלוא צהם חידוש צהנך כריתות דקתני וצקונטרס^(א) דחק למלוא צהם חידוש אלמנה לכהן גדול נקט משום דצעי למיתני אלמנה וגרושה חייצ משום שתי שמות: **גרופשה** וח'יצה אינו חייב א"א אחת. פי' הקונט' משום גרושה דחלושה^(א) מיימי לה (י) ואשה גרושה משמע לפירושו דחלושה לחודה איכא מלקות דלורייתא וזה אינו דהא אמרינן צפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) (אחות) חלושה דרצנן והא דלעיל תנא וחלושה אגצ גרושה תניא אי נמי מכת מרדות דרצנן וצהא כיון דהיא גס גרושה לוקה זה מלקות דגרושה שהיא דלורייתא ולא לקי מכת מרדות דרצנן: רצי

ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה י'אלמנה לכהן גדול גרושה וח'יצה לכהן הדיוט י'ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר ^(א) אלמנה וגרושה חייבין עליה משום (ב) שני שמות ^(א) גרושה וח'יצה אינו חייב אלא משום אחת ^(א) בלבד: 'הטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא (א) ואוכל חלב ודם^(א) ונותר ופגול וטמא והשוחט ומע"ה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפ"ם את השמן והמפ"ם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אב"ז טבל ומעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ומעשר שני ^(א) והקדש שלא נפרו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא וחכמים אומרים **ז** כזית אמר להן רבי שמעון אי"ז אתם מודים לי ^(א) באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו ^(א) מפני שהיא כברייתה אמר להן אף^(א) חמה אחת כברייתה: **גב'** חייבי כריתות קא תני חייבי מיתות ב"ד לא קתני מתניתין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין ישנו

יגע שחטן קודש שנפסל למדנו מכאן כל שצקדש פסול צא הכחוצ ליתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן^(א) ואזוהרת טמא והצצר אשר יגע בכל טמא לא יאכל^(ב) (ויקרא ז): והשוחט. קדשים צחוצ המעלה קדשים צחוצ אזוהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזוהרת שוחט ילפינן צוצחים צפרק השוחט והמעלה (דף קי.) איכא דליף מלא יצחו עוד וגו'^(א) ואיכא דליף לה מגזירה שוה דהצאה הצאה שוחט ממעלה: **האוב"ז** ביום הבפורים. וליף אזוהרתיה צפרק צמרא דיומא (דף פא.): **המפ"ם** את השמן. העושה שמן צדוגמת שמן המשתה ואזוהרתיה וצמתכונתה לא תעשו כמוהו (שמות ז) וכן צקטורת וצמתכונתה לא תעשו לכם (שם): **והסך** בשמן המשחה. מלאתו שעשה משה צמדצר^(א) דכתיב על צצר אדם לא יסך (שם): **אב"ז זב"ב**. אזוהרתיה מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו (דברים יב) ומועשר ראשון ש"א נב"זה תרומתו. אף הוא טבל: **ומועשר שני ש"א נפדה**. והוא אוכלו חוצ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול צשעריך וגו'^(א) (דברים יב): הקדש ש"א נפדה. אזוהרתו אינו מפורשת כל כך וגראה צעיני דמהכא אתא דתניא (סנהדרין שס) הויד צמעילה רצי אומר צמימה וחכמים אומרים צאזוהרה ואמרי^(א) ^(ב) מאי טעמיה דרצי אחיא חטא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילה ממימה הוא דמעטיה וגזירה שוה כדקיימא קיימא וילפינן אזוהרה דמעילה מאזוהרה דתרומה דכתיב זה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה^(א) מתרומה צתורת כהנים^(א) צגזירה שוה זו: **באוב"ז** נב"זה גרסינן^(א) שהוא חייב. משום שרץ השורץ על הארץ^(א): **גב'** חייבי בריתות קתני. כל חייצי כריתות שאין צון מיתת צ"ד הוזכרו צמשנתנו לענין מלקות ואחד מכל חייצי מיתות צית דין לא הוזכר זה ללקות אם התרו צו למלקות:

ישנו

עין משפט
גר מצוה

פב א מיי פ"ח מהל' רוצח הלכה י:
פג ב מיי שם פ"ו הלי"ד:
פד גר מיי שם פ"ח הלי"י:
פה [דרד] מיי פ"ג מהל' עבדים דין ח:
א ה מיי פי"ט מהל' סנהדרין הלכה א[מן ס"י א עד ס"י ז] פ"א מהל' איסורי צאה הלי"ז:
ב ו מיי פי"ט מהל' סנהדרין הלי"ד [ס"י קנא קנא] ופי"ז מהלכות איסורי צאה הלכה צ ג:
ג ז מיי פי"ט מהלכות סנהדרין הלי"ד [ס"י קנא] ופט"ו מהל' א"צ הלי"ב:
ד ח ח מיי פי"ז מהלכות איסורי צאה הלי' ט:
ה ט מיי שם הלכה ז:
ו י הכל צמיי פי"ט מהל' סנהדרין:
ז כ מיי פי" מהלכות מאכלות אסורות הלי' ט והלכה כד:
ח ט מ מיי שם פ"ב הלי' כא סמג לאוין קלצ:

^[1] **וא"א אחוזת אבותיו.** אל כבוד אבותיו. ואין לזלוז על כך [שהוא עבד] [ויקרא כה. מא]. א"ל הן ה'דוקין'. אם התרו צון [כתובות לא.]. אשת אחיו. שנתקדשה לו לאחיו וגירסה שאין זה מיתה אלא כרת. וע"ז אשת אחי אביו. שנתקדשה לו וגירסה [שם כט.]. נתיבה. מן הגבעונים והיא אסורה לקהל לדור גזר עליהם כדלממין צננות (דף עח: ועל שם ויתנס יהושע חוטגי עזים ושאצי מים וגו' (יהושע ט) קרי להו נמינים [שם]. א"מנה וגרשה. זא על אלמנה שהיא גרושה. גרושה וח'יצה אינו חייב משום אחת. על שם גרושה הוא חייב על כל חיונים התלוים זה אצל על חלושה לאו דלורייתא אלא דרצנן [שם]. השוחט והמעי"ה בחוץ. נהעלם אחד. חייב על השחיטה ומייצ על העליה, שהן שני גופי עזירה דתרווייהו כתיבי (ויקרא יז) אשר ישמע ואשר יעלה [ובחים קז.]. אב"ז זב"ב. [ילפינן מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימון] שעתידין לתרום וקאמר דלא יתללוש שאסור לאכלס נטיבלס [סנהדרין פג.]. באוב"ז נב"זה וכו'. וכן כל צריה קטנה ללדברי הכל חייב מלקות וכו' [שבועות כא: בד"ה והרי נמלה].